

la pedra i el marge / EPM

Columnes i altres escrits de Manel Rodríguez Castelló

Cercar en aquest blog

Tradueix/Translate

 Sprache auswählen | ▼

La dita popular afirma que tota pedra fa marge. En aquest blog trobareu els articles que l'autor publicà setmanalment entre juny de 2010 i gener de 2014 al diari *Levante-EMV*, els que va escriure per a *Tipografia la Moderna* entre 2014 i 2018 sota el nom comú "El que passa compte", els que va publicar a *Libertat.cat*, els que van eixir a *Passos* i ara publica a *Nosaltres La Veu* i que titula de moment "Passatges". També hi ha espai per a les ressenyes que sobre poesia han aparegut a *Saó* des de 2006, per a una petita col·lecció d'escrits anomenada "Fora de sèrie" i alguns dels treballs que va escriure sobre l'Ovidi Montllor i que ha titulat "Ovidianes". Aquests treballs –articles, columnes o ressenyes– volen contribuir al bastiment del marge col·lectiu d'un nou concepte de ciutadania des de la individualitat irredueïble, crítica i solidària de l'autor. Des del difícil i perplex rodal valencià, tothora assetjat per poders i interessos espuris, *La pedra i el marge* vol oferir també una mirada oberta al món a través d'una escriptura que ha anat construint-se al fil de l'actualitat (i en el que aquella actualitat ara té de passat i de pervivència) i a peu d'obra. Presentades com a peces encadenades en el temps (o pedres acoblades en profunditat i altura), la majoria d'aquests escrits poden llegir-se a més com un dietari on s'entrecruen les circumstàncies personals amb els avatars de la vida col·lectiva, sovint indistriables. Memorial de greuges però també d'esperances, *La pedra i el marge* parteix de la consciència que la paraula lliure i raonada, literària, està al servei de la memòria i el diàleg i és indispensable, contra tots aquells que en pretenen el control o el monopoli, en l'aventura de la perfectibilitat humana, en la construcció dels marges d'autèntiques democràcies. Hi trobareu també **mostres de la meua poesia** i enllaços als llibres més recents. De mica en mica hi aniré incorporant els poemes ja descatolats perquè qui vulga els pugui descarregar fàcilment.

Busquen la pedra en el marge

dimarts, 9 de novembre de 2021

L'home és la mesura del temps

Attilio Bertolucci, *Porta'm amb tu*. Selecció, traducció, pròleg i notes de Marta Viladarga i Josep Porcar. Salze Editorial núm. 1, febrer de 2021.

La principal comesa d'un segell independent de poesia com el que avui tenim el gust de presentar amb ocasió de la lectura d'aquest *Porta'm amb tu* és el de descobrir noves veus, antigues o contemporànies, properes o allunyades en l'espai. L'oportunitat d'un projecte com el de Salze Editorial salta a la vista al primer colp d'ull en la delicadesa i precisió del disseny del llibre, no gens sorprenent per als qui hem seguit de prop la trajectòria poètica i editora (en un concepte d'edició que abasta els territoris digitals i els muntatges audiovisuals), marcada pel rigor, l'estima i el treball ben fet de Josep Porcar, unit ara en feliç conjunció amb la també poeta Marta Viladarga. Tot en poesia ha de ser d'una alta exigència, també el vehicle material que la difon i ens el posa a les mans. Heus ací doncs l'inici fulgurant d'un camí que esperem llarg i fructífer. Servits en la magnífica porcellana del llibre, els 101 poemes d'Attilio Bertolucci (San Lazzaro, Parma, 1911-Roma, 2000) –autor que encara no havia estat traduït al català– que integren la present antologia, encara són més exquisits. Cal degustar-los, doncs, sense pressa, al compàs del temps, en companyia amable si pot ser i enmig del més bell paisatge. L'antologia és introduïda per un concís pròleg que ens dona moltes claus per situar l'autor i l'obra en el seu context literari i artístic i que funciona molt bé com a aperitiu, desperta la gana i l'interès i ens avança alguns dels plaers que ens proporcionarà la lectura dels poemes. No hi manquen, a peu de pàgina de cada peça, el text original italià, ni les succintes notes necessàries, ni l'explicitació dels criteris que han presidit la traducció catalana, rigorosa en la fidelitat a la forma original tant com en la solvència amb què encaixa en la llengua de recepció, les dues condicions per a l'excel·lència d'una traducció. Amb el seu treball, els dos poetes traductors han aconseguit aquesta vegada desfer el trist tòpic (que a més és italià!) del traïdor.

Tot aquest esforç, que el lector sabrà agrair, per presentar al públic català la veu d'un poeta de molt considerable alçada, el cognom del qual ha viscut discretament a l'ombra dels seus fills, sobretot de la del gran cineasta Bernardo Bertolucci, i dels ecos que encara perduren, principalment a Itàlia, del llibre considerat pels crítics (inclòs el seu amic Pasolini) com el millor de la seua producció: *Viaggio d'inverno* (1971).

Porta'm amb tu és un títol extret precisament d'un dels poemes d'aquest llibre, de llarg el més extensament representat en la mostra amb 41 poemes. Fins en aquest detall, els editors i traductors han extremat la fidelitat a la poesia de Bertolucci, autor que ha titulat no pocs dels seus llibres a partir d'un dels poemes que els conformen. Així s'esdevé amb *Fuochi in novembre* (*Focs al novembre*), de 1934, *In un tempo incerto*, de 1951, o el ja esmentat *Viatge d'hivern*. Completen l'antologia poemes de *Sirio* (1929), *Lettera da casa* (*Carta des de casa*) (1951), *La cappana indiana* (*La cabana índia*) (1951), *La cambra da letto* (*El dormitori*) (1984), *Verso le sorgenti del Cinghio* (*Cap a les deus del Cinghio*) (1993) i *La lucerola di Casarola* (*La sargantana de Casarola*) (1997).

Els poemes de Bertolucci són de tall eminentment clàssic, atents a l'essencial musicalitat dels versos, estructurats majorment en estrofes regulars ben definides, d'una gran diversitat de metres i amb un tractament singular dels signes de puntuació, que els editors vinculen encertadament a poetes com T.S. Eliott o E. Dickinson. Equilibrada en la dicció, sòbria i precisa, la poesia d'Attilio Bertolucci té la gràcia de portar-nos amb suavitat de la mà en el seu viatge en el temps: "No demanis res més, la felicitat està en aquest / fluir pacient...", "El meu cor bateja a l'uníson amb el temps // que avança vers l'hivern / no demanis pròrrogues // accepta el tomb de les estacions / associa't de present." Aquestes dues citacions, entre tantes com podríem triar d'exemple, toquen l'os del gran tema bertoluccià, el temps, la reflexió nascuda de la contemplació del pas de les hores, dels dies, de les estacions i els anys, feta amb una mirada neta, autocontinguda i agraïda que en res ens faria sospitar les greus depressions que l'autor va haver de patir en vida, com oportunament s'informa al pròleg. El temps i el gran escenari on ell desplega les seues transformacions, el camp, la natura. La casa familiar, Casarola, a l'Emília-Romanya dels Apenins, li va facilitar la passió per auscultar el pas del temps i descriure amb una precisió pictòrica els canvis del paisatge, els frescos de les petites escenes familiars, les reflexions que li inspiraven la convivència amb la seua dona i els fills, els quefers agrícoles. Per això la poesia de Bertolucci, aliena sempre a tota voluntat de transcendència, fent bandera de la senzillesa i l'estima amb què indaga en el seu món, sembla que ens convida a llegir-la en un entorn natural, al ritme tranquil del pas d'un temps que aïlla el furor i els excessos i vacuna contra tota temptació de transcendència. Un exercici de puresa i contemplació que sap també endinsar-se sense estridències en grans diàlegs i homenatges literaris amb T.S. Eliott, D.H. Lawrence o el mateix Pasolini i pels camins que tan bé coneixia com a crític i professor d'art. Una contribució impagable, la de Salze Editorial, que ens permet eixamplar la mirada per aquest paisatge entranyablement nou d'Attilio Bertolucci.

[Publicat a *Saó* núm. 473, octubre de 2021.]

FAREM UN PENSAMENT (metaforismes i saials)

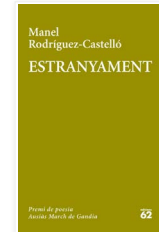
Lletra Impresa
Edicions, col·lecció
Rara avis 11, febrer
2021

LLETRA PER A UN ALBUM

Premi Maria-Mercè
Marçal 2005

ESTRANYAMENT

Premi Ausiàs March
2013

HUMUS

Premi Vicent Andrés
Estellés de Burjassot
2001

UNA MOSTRA DE LA MEUA POESIA

• Institut Cervantes

MÉS PEDRES AL MARGE

- Artefacte de Joan Navarro sobre Farem un pensament
- Draps i lleixiu (i amb urgència apocalíptica), article d'Antoni Ferrer a *Saó* sobre Farem un pensament
- Entrevista de Núria Cadenes sobre Farem un pensament
- Grup Reversos
- Història, novel·la i veritat. A propòsit de *Metral·la*, de Jordi Botella